

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

PROTOKOLL

Utvalg: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat
Møtested: Sigdal kommunehus
Dato: Fredag 16. mars 2018
Tidspunkt: Kl. 11.30-13.30
Til stede: Dag Lislien, Tore Kravik, Frøydis H. Aasen, Anne Kristine Norman, Kjell Tore Finnerud

Rollag, 19.03.2018

Hege Jaren
Sekretær

Saker:

Sak 3/2018	Referatsaker og delegerte saker
Sak 4/2018	Klage fra Naturvernforbundet i Buskerud på vedtak i sak 8/2017
Sak 5/2018	Ulovlig oppsatt utedo/uthus Øvre Bufjell
Sak 6/2018	Ulovlig oppsatt utedo/uthus Bergestulen
Sak 7/2018	Søknad om midler til ferdigstilling av Madonnastien, Eggedal Turlag
Sak 8/2018	Søknad om tilbygg til hytte, Ole og Sigrid Green
Sak 9/2018	Årsmelding Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat 2017

Orienteringer

- Bestillingsdialogen, ESS 2018

Midler til tiltak i verneområder (kap 1420 post 31)

Oversikt Søknad Saksbehandling Rapport

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
1	Ferdselsteller Madonnastien	Awent		Forvaltningsmyndighet	Svar kommuniseres av Randi Boe (SNO-S).
2	Ferdigstilling av Madonnastien (rundløype)	Utenfor postformål		Forvaltningsmyndighet	Naturlig at stien opp til Madonnaen ligger utenfor verneområdet.
3	Tilrettelegging av sti Storvatnet/Buvatnet	OK	50 000	Lokalt SNO	
Antall: 3			50 000		

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Sak 3/2017 Referatsaker og delegerte saker

Referatsaker (R)

Ingen referatsaker

Delegerte saker (D)

D 1/2018	Tillatelse til transport med snøscooter i TR naturreservat – Trond Bjørge 2018/48
D 2/2018	Tillatelse til motorferdsel i TR naturreservat - Statnett SF 2017/7877
D 3/2018	Tillatelse til transport med snøscooter i TR naturreservat – Nils Fulsaa 2018/271
D 4/2018	Tillatelse til transport med snøscooter i TR naturreservat – Nils Aasand 2018/716
D 5/2018	Tillatelse til transport med snøscooter i TR naturreservat – Tore Kravik 2018/921
D 6/2018	Tillatelse til transport med snøscooter i TR naturreservat – Frode Øyberg 2018/1252
D 7/2018	Transport av båt i TR naturreservat, dispensasjon – Grytevassdraget Fiskeforening 2018/1173
D 8/2018	Tillatelse til transport med snøscooter i TR naturreservat – Per Martin Enderud 2018/1286

Alle saker som er behandlet etter verneforskriften legges fortløpende inn på www.miljovedtak.no

Sak 4/2018 Klage fra Naturvernforbundet Buskerud på vedtak i sak 8/2017

Fakta

Naturvernforbundet i Buskerud påklager i brev datert 08.01.2018 forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat sitt vedtak i sak 8/2017. Saken som gjelder tillatelse til gjenoppføring og tilbygg til seterfjøs på Nord Gaulen seter ble behandlet i møte 10.10.2017.

Klagen viser til saksutredningen der det fremgår at bygningen ble revet på 1990-tallet og at kun nedre del av laftekassa ble stående. Bygningen er ikke registrert som eksisterende på vernetidspunktet, men det er dokumentert at dette skyldes påbegynt restaurering som ikke ble fullført. Saksbehandler innstilte på avslag da saken var oppe til behandling, men forvaltningsstyret valgte å innvilge søknaden etter § 48 i naturmangfoldloven med bakgrunn at bygningen ville blitt registrert som eksisterende på vernetidspunktet dersom arbeidet på 1990-tallet hadde blitt fullført.

Naturvernforbundet i Buskerud hevder at vedtaket strider mot § 3 i verneforskriften, og ber om at forvaltningsstyret omgjør vedtaket i tråd med saksutredning og saksbehandlers innstilling. De ber om at forvaltningsstyret respekterer vernebestemmelsene, at presedensvurderingen omgjøres siden den bygger på en sviktende og hypotetisk forutsetning og at nytt vedtak utformes slik at det er i samsvar med vernebestemmelsene for naturreservatet.

Vedtaket ble gjort offentlig tilgjengelig i miljøvedtaksregisteret www.miljovedtak.no 30.10. 2017 og på forvaltningens nettside www.trillemarkarollagsfjell.no 01.11.2017. For den som ikke har fått direkte underretning om vedtaket, løper klagefristen på 3 uker fra det tidspunkt vedkommende har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket jfr. forvaltningsloven § 29.

Klagefristen på 3 uker er i denne saken oversett, og det er opp til forvaltningsstyret å avgjøre om vilkårene for å behandle klagen foreligger eller om den skal avvises. Klagen inneholder ikke opplysninger som kan legges til grunn for vurdering om rett til å klage etter at klagefristen har gått ut, og klager ble i brev datert 23.01.2018 bedt om en redegjørelse i forhold til om det foreligger særlige grunner til at klagen blir prøvd til tross for oversatt klagefrist.

Naturvernforbundet i Buskerud svarte på epost 24.01.2018: «NiB er en liten organisasjon med små ressurser. Det er dessverre ofte tilfeldig hva vi snapper opp av slike vedtak dersom vedtaket ikke blir oversendt som hørings sak. Denne saken oppdaga vi for sent. Denne saken blei publisert på det vi vil kalle "smale kanaler" som det kan være vanskelig i vite om dersom man ikke har spesialkunnskap. Vi håper at forvaltningsstyret i framtida kan publisere vedtaka i kanaler som er mer tilgjengelig. Vi beklager glippen, men håper at klagen kan bli vurdert selv om den kom for seint».

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Vurderinger

Vedtaket i påklaget sak ble offentliggjort i miljøvedtaksregisteret 30.10.2017 og på forvaltningens nettside 01.11.2017. Klagen fra Naturvernforbundet i Buskerud er datert 08.01.2018.

Organisasjoner kan ha rettslig klageinteresse selv om de ikke er direkte part i saken. For de som har rettslig klageinteresse, og som ikke har fått skriftlig underretning, løper fristen fra det tidspunkt de har fått eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. Klagefristen er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket har kommet fram til vedkommende part (forvaltningsloven § 29). Dersom underretningen skjer ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort. Forvaltningsmyndigheten skal avvise saken dersom vilkårene for å behandle klagen ikke er oppfylt (forvaltningsloven § 33). Selv om klageren har oversittet klagefristen, kan klagen tas under behandling såfremt parten eller hans fullmektig ikke kan lastes for å ha oversittet fristen eller om det er særlige grunner til at klagen blir prøvd (forvaltningsloven § 31).

Det er i klagen ikke fremsatt nye opplysninger som ikke er vurdert av forvaltningsstyret ved behandling av saken. Klagen er datert 10 uker etter at vedtaket ble gjort offentlig tilgjengelig i miljøvedtaksregisteret. Klagen gir ikke opplysninger som forklarer oversittet klagefrist utover at Naturvernforbundet i Buskerud er en organisasjon med små ressurser og at det er tilfeldig hva de fanger opp av vedtak som ikke blir direkte oversendt.

Forvaltningsmyndigheten som har truffet enkeltvedtak har plikt til å registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret. Dette er et offentlig register som gir allmenheten fri tilgang til enkeltvedtak på miljøområdet, og kan derfor ikke ansees som lite tilgjengelig eller en «smal kanal». Saksbehandlers vurdering er at det ansees som naturlig at organisasjoner med interessefelt som berører forvaltning av verneområder følger med på relevante saker som løpende blir gjort tilgjengelig for offentligheten i det nasjonale miljøvedtaksregisteret, og at de følger opp aktuelle saker innen klagefristen hvis det ikke er spesielle grunner til at en eventuell klage iverksettes senere.

Vedlegg

- Klage på forvaltningsvedtak fra Naturvernforbundet i Buskerud 08.01.2018

Forslag til vedtak

Klagen fra Naturvernforbundet i Buskerud på Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat sitt vedtak i sak 8/2017 er mottatt etter klagefristens utløp. Det er ikke fremkommet opplysninger som tilsier at klagen bør tas opp til behandling med begrunnelse i at klager ikke har hatt anledning til å gjøre seg kjent med vedtaket og fremme klagen innen fristen, eller at det er særlige grunner til at klagen blir prøvd.

Vilkårene for å behandle klagen er ikke oppfylt jfr. forvaltningslovens § 33 andre ledd og saken avvises.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak.

Forvaltningsstyrets vedtak

Klagen fra Naturvernforbundet i Buskerud på Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat sitt vedtak i sak 8/2017 er mottatt etter klagefristens utløp. Det er ikke fremkommet opplysninger som tilsier at klagen bør tas opp til behandling med begrunnelse i at klager ikke har hatt anledning til å gjøre seg kjent med vedtaket og fremme klagen innen fristen, eller at det er særlige grunner til at klagen blir prøvd.

Vilkårene for å behandle klagen er ikke oppfylt jfr. forvaltningslovens § 33 andre ledd og saken avvises.

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Sak 5/2018 Ulovlig oppsatt utedo/uthus Øvre Bufjell

Fakta

Statens naturoppsyn (SNO) registrerte ved tilsyn i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat 27.10.2017 at det var oppført et lite bygg på ca. 1,20 x 2 m² på setervollen til Øvre Bufjell som det ikke er søkt om og fått dispensasjon til å føre opp.

Foto fra SNO-rapport Øvre Bufjell

Tiltakshaver har tidligere søkt om fått dispensasjon etter verneforskriften for tilbygg til eksisterende seterbu i 2011 og for utedo/vedskjul i 2014. Dette er registrert gjennomført ved tidligere tilsyn. Tiltakshaver er med bakgrunn i dette kjent med at byggetiltak i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat er søknadspliktig etter verneforskriften.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat vurderte oppfølging av saken i møte 01.02.2018 og gjorde vedtak om retting og stans etter naturmangfoldloven (NML) § 69.

Forhåndsvarsel med frist for uttale ble sendt tiltakshaver 01.02.2018.

Tiltakshaver svarte i brev 15.02.2018 at det viste seg at det var for lite lagerplass i eksisterende utedo/uthus, og at overskytende materialer fra tidligere nevnte byggeaktivitet ble brukt til å sette opp et lite uthus. De var opptatt av å ta vare på det de ikke fikk under tak og tenkte ikke på å søke om dispensasjon. De beklager, og søker om tillatelse til å beholde uthuset.

Rettslig grunnlag

Formålet med fredningen av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Verneforskriften angir i § 3 punkt 3 at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, herunder oppføring av bygninger eller andre varige eller midlertidige innretninger.

De spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene åpner i §§ 5 punkt 1 og 2 for at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til mindre tilbygg til og ombygging av eksisterende bygninger. Disse hjemlene omfatter ikke nybygg, men en frittstående utedo er i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat definert som mindre tilbygg, og behandles etter § 5.1 i verneforskriften. Byggetiltak som ikke kan hjemles til de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven (NML).

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat har delegert myndighet til å følge opp ulovlige forhold i verneområdet etter naturmangfoldloven (NML) § 69 første ledd, § 70 annet ledd, § 71 første ledd og § 73 første ledd.

Veileder M-617/2016 fra Miljødirektoratet om «Oppfølging av ulovlig forhold i verneområder» omhandler forvaltningens bruk av virkemidler ved overtredelser av bestemmelser i verneforskrifter og naturmangfoldloven, samt overtredelser av enkeltvedtak med hjemmel i disse regelverkene.

Naturmangfoldloven har flere bestemmelser om håndheving og sanksjoner ved brudd på regelverket.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Dette er bestemmelser om retting og avbøtende tiltak (§ 69), direkte gjennomføring (§ 71), tvangsmulkt (§ 73), miljøerstatning (§ 74) og straff (§ 75).

Dersom et pålegg knyttet til ulovlige forhold ikke blir fulgt opp innen fastsatt frist, kan forvaltningsmyndigheten følge opp saken i form av direkte gjennomføring på den ansvarliges regning og fastsettelse av tvangsmulkt. Overtredelse kan også medføre straff etter naturmangfoldloven § 75.

Vurdering

Det er ikke hjemmel i verneforskriften for oppføring av nye bygninger i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, og anmodning om å beholde ulovlig oppført uthus/utedo vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven. Denne hjemmelen kan kun benyttes i spesielle tilfeller der tiltaket ikke påvirker verneverdiene nevneverdig og ikke strider mot vernevedtakets formål. Dispensasjonsadgangen etter denne hjemmel er snever, og kan bare benyttes i forbindelse med bagatellmessige inngrep som ikke legger grunnlag for presedens og uthuling av verneformålet.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget og § 9 Føre-var-prinsippet

Tiltaket omfatter allerede oppført utedo/uthus på ca 1,20 x 2 m². Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra tilsynsrapport fra Statens naturoppsyn (SNO), forhåndsvarsel om retting og stans, tiltakshavers redegjørelse, tidligere søknader og dispensasjonsbehandlinger, verneforskrift og retningslinjer i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat og etablert forvaltningspraksis. Forvaltningsmyndigheten har god lokal og faglig kunnskap om verneområdet og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster og opplysninger i saken, gjør at vi ikke har funnet det nødvendig å innhente flere opplysninger.

§ 10 Samlet belastning

Det er registrert i overkant av 190 bygninger i verneområdet. Tillatelse til å beholde ulovlig oppført utedo/uthus vil derfor kunne medføre presedens og kan derfor ikke vurderes som et isolert tilfelle. Selv om forvaltningsmyndigheten ikke anser at det vil være stor pågang av denne type tiltak, er det viktig å sette et klart skille mellom tiltak knyttet til eksisterende bygninger og nybygg.

Saksbehandler har vurdert prinsippene i naturmangfoldloven §§ 11 og 12, men har ikke funnet de relevante i denne saken.

I vurderingen av videre oppfølging av saken er det lagt vekt på om det hadde blitt gitt dispensasjon dersom tiltakshaver hadde søkt om dispensasjon før arbeidet ble igangsatt. Det er ikke hjemmel i verneforskriften for oppføring av nybygg, og forvaltningsmyndigheten har tidligere avslått søknader om dette i verneområdet. Det er også vektlagt at tiltakshaver tidligere har søkt om og fått innvilget tilbygg til eksisterende seterhus og utedo/uthus jfr. § 5 pkt 1 i verneforskriften, og ut fra dette er kjent med at byggetiltak i verneområdet er søknadspliktig etter verneforskriften.

Gjennomført tiltak ansees ikke å være i tråd med etablert forvaltningspraksis, verneforskrift eller retningslinjer i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Vernebestemmelsene sier konkret at "*oppføring av bygninger eller andre varige eller midlertidige innretninger*" ikke er tillatt. Vilårene for bruk av NML § 48 synes ikke å være til stede for å kunne gi dispensasjon for tiltak som utvider rammene som er trukket opp i verneforskrift og forvaltningsplan da dette vil kunne gi presedensvirkning for senere saker. Den samlede belastningen av flere slike saker vil kunne påvirke verneformål og verneverdier. Føre-var-prinsippet tilsier at denne type tiltak ikke bør tillates, og dette er tillagt avgjørende vekt i vurderingen.

Konklusjon

Tiltaket er gjennomført uten tillatelse og er etter overstående vurdering i strid med verneforskriften. Forvaltningsstyret har i sak 2/2018 tatt stilling til sanksjoner og videre oppfølging. Tiltaket ble ikke vurdert å være av en slik karakter at det var nødvendig med anmeldelse eller direkte gjennomføring jfr. NML §§ 75 og 71, og styret vedtok å gi pålegg om retting og stans jfr NML § 69. Det ble sendt forhåndsvarsel om retting og stans til tiltakshaver med frist for uttale.

Tiltakshaver har gitt tilbakemelding og beklaget at det ikke ble søkt om dispensasjon for oppføring av uthuset. Det hadde ut fra opplysninger i saken, verneforskrift, retningslinjer og etablert forvaltningspraksis ikke vært grunnlag for å gi dispensasjon for det aktuelle tiltaket siden det er gitt dispensasjon til oppført bygg med tilsvarende størrelse og funksjon i 2014.

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Forvaltningsmyndigheten fastholder vedtak om retting i sak 2/2018 og gir med bakgrunn sakens dokumenter pålegg om retting jfr. naturmangfoldloven (NML) § 69 med frist for gjennomføring. Pålegg om retting omfatter i denne saken krav om riving og fjerning av ulovlig oppført bygning.

Vedlegg

- SNO-rapport Øvre Bufjell, ulovlig bygging av utedo/uthus 27.10.2017
- Forhåndsvarsel 01.02.2018
- Redegjørelse for utført tiltak 15.02.2018

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat krever retting av ulovlig utført tiltak på Øvre Bufjell. Med bakgrunn i utredningen over, og med hjemmel i NML § 69, gir forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat pålegg om fjerning av ulovlig oppsatt utedo/uthus innen 01.08.2018.

Forvaltningsmyndigheten skal varsles når bygget er fjernet. Når det ved etterkontroll konkluderes med at pålegget er fulgt opp ansees saken som avsluttet.

Dersom pålegget ikke er fulgt opp innen fastsatt frist, kan forvaltningsmyndigheten følge opp saken i form av direkte gjennomføring på den ansvarliges regning eller fastsettelse av tvangsmulkt.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak.

Forvaltningsstyrets vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat krever retting av ulovlig utført tiltak på Øvre Bufjell. Med bakgrunn i utredningen over, og med hjemmel i NML § 69, gir forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat pålegg om fjerning av ulovlig oppsatt utedo/uthus innen 01.08.2018.

Forvaltningsmyndigheten skal varsles når bygget er fjernet. Når det ved etterkontroll konkluderes med at pålegget er fulgt opp ansees saken som avsluttet.

Dersom pålegget ikke er fulgt opp innen fastsatt frist, kan forvaltningsmyndigheten følge opp saken i form av direkte gjennomføring på den ansvarliges regning eller fastsettelse av tvangsmulkt.

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Sak 6/2018 Ulovlig oppsatt utedo/uthus Bergestulen

Fakta

Statens naturoppsyn (SNO) registrerte ved tilsyn i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat 06.12.2017 at det var et lite bygg på ca. 1,20 x 2 m² under oppføring på setervollen til Bergestulen. Forvaltningsmyndigheten er kjent med at det har pågått vedlikehold av seterbu på stedet, men det er ikke søkt om dispensasjon til å føre opp utedo/uthus.

Foto fra SNO-rapport Bergestulen

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat vurderte oppfølging av saken i møte 01.02.2018 og gjorde vedtak om retting og stans etter naturmangfoldloven (NML) § 69.

Forhåndsvarsel med frist for uttale ble sendt tiltakshaver 01.02.2018.

Tiltakshaver beklager i e-post 20.02.2018 at det ikke ble levert søknad for oppføring av bygget. Han viser til at det ikke finnes utedo på stedet pr i dag, og søker om tillatelse til å beholde/ferdigstille det påbegynte bygget.

Rettslig grunnlag

Formålet med fredningen av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Verneforskriften angir i § 3 punkt 3 at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, herunder oppføring av bygninger eller andre varige eller midlertidige innretninger.

De spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene åpner i §§ 5 punkt 1 og 2 for at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til mindre tilbygg til og ombygging av eksisterende bygninger. Disse hjemlene omfatter ikke nybygg, men en frittstående utedo er i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat definert som mindre tilbygg, og behandles etter § 5.1 i verneforskriften. Byggetiltak som ikke kan hjemles til de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven (NML).

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat har delegert myndighet til å følge opp ulovlige forhold i verneområdet etter naturmangfoldloven (NML) § 69 første ledd, § 70 annet ledd, § 71 første ledd og § 73 første ledd.

Veileder M-617/2016 fra Miljødirektoratet om «Oppfølging av ulovlig forhold i verneområder» omhandler forvaltningens bruk av virkemidler ved overtredelser av bestemmelser i verneforskrifter og naturmangfoldloven, samt overtredelser av enkeltvedtak med hjemmel i disse regelverkene.

Naturmangfoldloven har flere bestemmelser om håndheving og sanksjoner ved brudd på regelverket. Dette er bestemmelser om retting og avbøtende tiltak (§ 69), direkte gjennomføring (§ 71), tvangsmulkt (§ 73), miljøerstatning (§ 74) og straff (§ 75).

Dersom et pålegg knyttet til ulovlige forhold ikke blir fulgt opp innen fastsatt frist, kan forvaltningsmyndigheten følge opp saken i form av direkte gjennomføring på den ansvarliges regning og fastsettelse av tvangsmulkt. Overtredelse kan også medføre straff etter naturmangfoldloven § 75.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Vurdering

Jfr. verneforskrift for TR naturreservat §3 punkt 1 er det ikke tillatt å oppføre bygninger eller andre varige eller midlertidige innretninger i verneområdet. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til mindre tilbygg til eksisterende bygninger og ombygging av bygninger jfr. § 5 punkt 1 og 2 i verneforskriften. Disse hjemlene omfatter ikke nybygg, men en frittstående utedo er i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat definert som mindre tilbygg, og behandles etter § 5.1 i verneforskriften.

Det er ikke tidligere søkt om dispensasjon for tilbygg til eksisterende seterhus eller utedo på Bergestulen. Søknad om å beholde og ferdigstille uthus/utedo vurderes i det følgende etter § 5 punkt 1 i verneforskriften da det ikke tidligere er registrert denne type bygg på stedet.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget og § 9 Føre-var-prinsippet

Tiltaket omfatter utedo/uthus på ca 1,20 x 2 m² som er under oppføring. Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra tilsynsrapport fra Statens naturoppsyn (SNO), forhåndsvarsel om retting og stans, tiltakshavers redegjørelse/søknad om å ferdigstille bygget, verneforskrift og retningslinjer i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat og etablert forvaltningspraksis. Forvaltningsmyndigheten har god lokal og faglig kunnskap om verneområdet og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster og opplysninger i saken, gjør at vi ikke har funnet det nødvendig å innhente flere opplysninger.

§ 10 Samlet belastning

Det er registrert i overkant av 190 bygninger i verneområdet. Tillatelse til å beholde påbegynt utedo/uthus vil derfor kunne medføre presedens og kan derfor ikke vurderes som et isolert tilfelle. Forvaltningsmyndigheten anser likevel ikke at den samlede belastningen av denne type tiltak vil påvirke naturverdier og verneformål negativt. Verneforskriften gir åpning for at det kan gis tillatelse til mindre tilbygg eksisterende bebyggelse, noe som gir signaler om at denne type tiltak ikke er vurdert som uforenlig med vernet og verneverdiene på generelt grunnlag. Utedo vurderes etter hjemmelen for tilbygg.

Saksbehandler har vurdert prinsippene i naturmangfoldloven §§ 11 og 12, men har ikke funnet de relevante i denne saken.

I vurderingen av hvorvidt bygningen kan bli stående eller ikke, er det lagt vekt på om det hadde blitt gitt dispensasjon dersom tiltakshaver hadde levert søknad. Verneforskriften, retningslinjer i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat og gjeldende forvaltningspraksis tilsier at det ville blitt gitt tillatelse til oppføring av utedo på Bergestulen om tiltakshaver hadde søkt før arbeidet ble igangsatt.

Søknad om å beholde og ferdigstille utedo/uthus på Bergestulen kan etter overstående vurdering innvilges med bakgrunn i hjemmelsgrunnlag knyttet til tilbygg/utedo jfr. § 5 punkt 1 i verneforskriften, og sak knyttet til ulovlig oppsatt bygg avsluttes.

Vedlegg

- SNO-rapport Bergestulen, ulovlig bygging av utedo/uthus 06.12.2017
- Forhåndsvarsel 01.02.2018
- Redegjørelse/søknad for utført tiltak 20.02.2018

Forslag til vedtak

Frode Øyberg gis tillatelse til å ferdigstille påbegynt utedo på Bergestulen i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Bygget er satt opp uten forutgående søknad, men er vurdert i forhold til om det hadde blitt gitt tillatelse dersom det var levert søknad før byggstart. Det er etablert praksis på å tillate oppføring av en frittstående utedo knyttet til eksisterende bebyggelse i verneområdet. Utedo regnes som mindre tilbygg og søknaden er behandlet med hjemmel i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat § 5 punkt 1.

Sak knyttet til SNO-rapport og forvaltningsmyndighetens forhåndsvarsel om retting og stans ansees avsluttet.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Behandling

Tine Norman fremmet forslag om presisering av at tiltaket er i strid med verneforskriften med ny formulering i andre avsnitt som følger: «Bygget er satt opp uten forutgående søknad, noe som er i strid med verneforskrift, forvaltningsplan og gjeldende retningslinjer for denne type tiltak». Øvrig formulering beholdes som i forslag til vedtak.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Forvaltningsstyrets vedtak

Frode Øyberg gis tillatelse til å ferdigstille påbegynt utedo på Bergstulen i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Bygget er satt opp uten forutgående søknad, noe som er i strid med verneforskrift, forvaltningsplan og gjeldende retningslinjer for denne type tiltak. Forvaltningsstyret har vurdert saken i forhold til om det hadde blitt gitt tillatelse dersom det var levert søknad før byggestart. Det er etablert praksis på å tillate oppføring av en frittstående utedo knyttet til eksisterende bebyggelse i verneområdet. Utedo regnes som mindre tilbygg og søknaden er behandlet med hjemmel i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat § 5 punkt 1.

Sak knyttet til SNO-rapport og forvaltningsmyndighetens forhåndsvarsel om retting og stans ansees avsluttet.

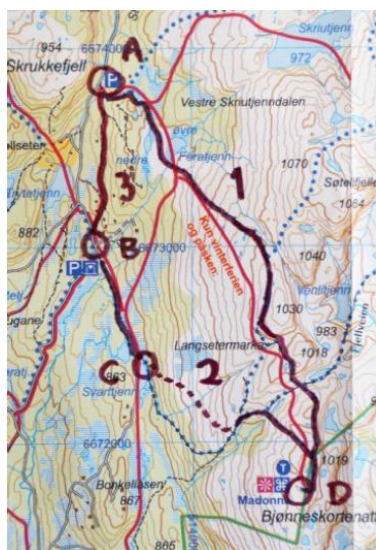
Sak 7/2018 Søknad om midler til ferdigstilling av Madonnastien, Eggedal Turlag

Fakta

Eggedal Turlag søker om kr. 500 000,- til ferdigstilling av arbeidet med steinsetting av erosjonsutsatt sti til Madonnaen ved Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Budsjett for å ferdigstille prosjektet i 2018 er kr. 2 566 000,-. Sigdal kommune har bevilget 1 million kroner av dette beløpet for at prosjektet skal kunne ferdigstilles etter planen i 2018.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat har tidligere støttet prosjektet med kr. 625 000,- i 2016 og kr. 500 000,- i 2017 til tiltak knyttet til parkering og steinsetting av Øvre Madonnasti. Eggedal Turlag søker nå Forvaltningsstyret om kr. 500 000,- som delfinansiering for ferdigstilling av den delen av prosjektet som er knyttet til øverste del av Nedre Madonnasti.

A: Utvollane parkering (øvre Madonnaparkering)

B: Nedre Madonnaparkerin g 1: Øvre Madonnasti (fra Utvollane til Madonnaen)

C: Svarttjenn 2: Strekket som mangler / prosjekt 2018

D: Madonnastatuen 3: Prosjektert gruslagt handicapsti

Nedre Madonnasti, fra D via C og B til A

Fig 1. Oversiktskart som viser Øvre Madonnasti (1) og Nedre Madonnasti (2)

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Sigdal kommune har ansvaret for å koordinere de økonomiske forhold rundt prosjektet. Det er opprettet en samarbeidsavtale mellom prosjektgruppen v/ansvarlig prosjektleder og Sigdal kommune v/Rådmannen.

Vurdering

Madonnaen er et mye brukt turmål både for innenbygdsboende, hyttefolk og tilreisende. Ferdsele har vist seg å bli mye større enn forventet da madonnaskulpturen ble satt opp i 2009, og den er stadig økende. Dette har resultert i stor slitasje og erosjon på opprinnelig eksisterende sti som nå ønskes utbedret med steinsetting og drenering slik at den kan fungere som en rundløype med utgangspunkt i de to parkeringsplassene Øvre Madonnaparkering (Utvollane) og Nedre Madonnaparkering.

Rapporten som følger søknaden viser gjennomførte tiltak/kostnader i perioden 2015-2017 og planlagte tiltak/kostnader for ferdigstilling i 2018.

Forvaltningsstyret har tidligere fremmet søknad om støtte til prosjektet gjennom bestillingsdialogen i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter (ESS) via tilskuddsposten «Midler til tiltak i verneområder», men søknadene har ikke blitt innvilget med begrunnelse i at stien ligger utenfor verneområdet. Styret valgte å støtte prosjektet med egne midler i 2016 og 2017, og Eggedal Turlag søker nå Forvaltningsstyret om kr. 500 000,- som delfinansiering for ferdigstilling av prosjektet i 2018.

Prosjektet har vist stor evne og vilje til å legge til rette for opplevelsen knyttet til Madonnaen som turmål, og ambisjonene er justert underveis med bakgrunn sterkt økende besøkstall. Parkeringsplassene er utvidet, det er satt opp toalett og det er startet et arbeid med tilrettelagt grillplass ved Svarttjern og gjennomført tilrettelegging for bevegelseshemmede langs gruslagt sti mellom Utvollane og Svarttjern.

Behovet for, og verdien i, en rundløype framfor en «fram-og-tilbaketur» synes logisk, og søknaden anbefales innvilget.

Vedlegg

- Søknad om midler, stiprosjekt til Madonnaen
- Prosjektrapport 2017

Forslag til vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad om kr. 500 000,- til ferdigstilling av stiprosjektet til Madonnaen i Eggedal Vestfjell i 2018 slik det er beskrevet i søknad og prosjektbeskrivelse. Sigdal kommune står som ansvarlig for økonomien i prosjektet.

Midlene utbetales etter anmodning fra Sigdal kommune. Utbetalingsanmodning med henvisning til vedtak sendes Rollag kommune, Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, Fakturasenteret, Sentrum 16, 3630 Rødberg og merkes med res.nr. 50027.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak.

Forvaltningsstyrets vedtak

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilger søknad om kr. 500 000,- til ferdigstilling av stiprosjektet til Madonnaen i Eggedal Vestfjell i 2018 slik det er beskrevet i søknad og prosjektbeskrivelse. Sigdal kommune står som ansvarlig for økonomien i prosjektet.

Midlene utbetales etter anmodning fra Sigdal kommune. Utbetalingsanmodning med henvisning til vedtak sendes Rollag kommune, Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, Fakturasenteret, Sentrum 16, 3630 Rødberg og merkes med res.nr. 50027.

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

Sak 8/2018 Søknad om tilbygg til hytte, Ole og Sigrid Green

Fakta

Ole og Sigrid Green søker om tillatelse til riving av eksisterende uthus og oppføring av tilbygg til eksisterende hytte på eiendommen gnr 129 bnr 15 i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, Sigdal kommune. Tilbygget skal erstatte bod og utedo som i dag er lokalisert til uthuset, samt gang og trapp til kjeller.

Uthuset var tenkt som redskapsbod under bygging av hytta. Det har siden blitt stående og har ikke samme kvalitet og utseende som hovedhytta. Dagens hytteeiere begynner å bli godt voksne og ønsker lettere adkomst til uthusdelen med vedskjul og utedo. Innvendig kjellertrapp i hytta ønskes flyttet ut i gangen i det nye tilbygget der de kan få en mer riktig trinninndeling og gangbarhet.

Eksisterende hovedhytte er i dag på 73 m² og uthuset 10 m². Omsøkte tilbygg er på 15 m².

Søknaden er sendt fra Lars Green på vegne av foreldrene, og det er han som er kontaktperson i forhold til søknaden.

Vurdering

Formålet med fredningen av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat er å ivareta et stort og sammenhengende naturskogområde med naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Verneforskriften angir i § 3 punkt 3 at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, herunder oppføring av bygninger eller andre varige eller midlertidige innretninger. De spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene åpner i § 5 punkt 1 for at forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til mindre tilbygg til eksisterende bygninger.

Forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat definerer et mindre tilbygg som inntil 30 % av eksisterende bygnings grunnflate, men ikke større enn 15 m². Denne utdypningen av mindre tilbygg er det lengste man kan strekke begrepet basert på dagens praksis av tilsvarende bestemmelser i andre verneområder. Forvaltningsstyret har fremmet forslag om forskriftsendring slik at utdypningen av mindre tilbygg endres til: "Som mindre tilbygg forstås tilbygg på inntil 20 m², dog ikke større enn den eksisterende bygningen. Samlet bygningsareal etter påbygning må ikke overstige 60 m²...." Omsøkte tilbygg er innenfor det som kan tillates før forskriftsendringen trer i kraft, og behandles etter gjeldende retningslinjer om 15 m og 30 % av eksisterende grunnflate.

Tiltaket omfatter både riving og tilbygg og vurderes etter verneforskriftens § 5 punkt 1 og den generelle dispensasjons-bestemmelsen § 48 i naturmangfoldloven (NML).

§ 48 i naturmangfoldloven kan kun benyttes i spesielle tilfeller der tiltaket ikke påvirker verneverdiene nevneverdig og ikke strider mot vernevedtakets formål. Dispensasjonsadgangen etter denne hjemmel er snever, og kan bare benyttes i forbindelse med bagatellmessige inngrep som er av stor betydning for søker og som ikke legger grunnlag for presedens og uthuling av verneformålet. Bestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn ved behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskrifter. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget §8, føre-var-prinsippet §9, økosystemtilnærming og samlet belastning §10, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforingelse §11 og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder §12.

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Forvaltningsmyndigheten har god lokal og faglig kunnskap om verneområdet, og dette sammen med tilgjengelig oversikt over registrerte artsforekomster og opplysninger i søknaden, gjør at vi ikke har funnet det nødvendig å innhente flere opplysninger (§ 8).

Søknaden kan isolert sett deles i to separate tiltak der det ene er å rive eksisterende uthus og det andre er oppføring av tilbygg til hytte. Tiltakene vurderes likevel samlet siden det er lite aktuelt å rive uthus uten oppføring av tilbygg som rommer samme funksjoner som eksisterende uthus. Tiltaket er knyttet til eksisterende bygninger, omfatter ikke inngrep utover riving og tilbygg, og berører ikke registrerte kjerneområder eller isolerte artsfunn (artsdatabanken) som gjør at det foreligger direkte konflikt med verneverdiene (§ 9).

Det er registrert i overkant av 190 bygninger i verneområdet, og tillatelse til oppføring av tilbygg vil kunne medføre presedens og kan derfor ikke vurderes som et isolert tilfelle. Forvaltningsmyndigheten anser likevel ikke at den samlede belastningen av denne type vil påvirke naturverdier og verneformål negativt (§10). Verneforskriften gir åpning for at det kan gis tillatelse til restaurering/ombygging og oppføring av mindre tilbygg til eksisterende bebyggelse, noe som gir signaler om at denne type tiltak ikke er vurdert som uforenlig med vernet og verneverdiene på generelt grunnlag.

Saksbehandler har vurdert prinsippene i naturmangfoldloven §§ 11 og 12, men har ikke funnet de relevante i denne saken.

Omsøkte tilbygg på 15 m² vurderes som et mindre tilbygg i tråd med gjeldende retningslinjer i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Tiltaket er av stor betydning for fremtidig bruk av hytta og ansees ikke å påvirke verneverdier negativt, legge grunnlag for presedens eller være i strid med vernevedtakets formål.

Vedlegg

- Søknad

Forslag til vedtak

Søknad fra Ole og Sigrid Green om riving og gjenoppbygging av uthus som tilbygg til eksisterende hytte på eiendommen gnr 129 bnr 15 i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilges. Tilbygget er på 15 m² og inntil 30 % av eksisterende bygnings grunnflate, og vurderes som et mindre tilbygg i tråd med gjeldende retningslinjer i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Vilkår for tillatelsen:

- Tiltaket utføres slik det er beskrevet i søknaden.
- Bygningsrester og materialer som ikke egner seg for gjenbruk eller ved skal transporteres ut av verneområdet når arbeidet er avsluttet.
- Tiltakshaver har ansvar for at tiltaket utføres i tråd med plan- og bygningslovens bestemmelser med tilhørende forskrifter, kommuneplanens arealdel, reguleringsplan og tillatelser. Tiltaket må heller ikke komme i strid med annet regelverk.

Søknaden er behandlet med hjemmel i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat § 5 punkt 1 og naturmangfoldloven § 48.

Behandling

Enstemmig som forslag til vedtak

Forvaltningsstyrets vedtak

Søknad fra Ole og Sigrid Green om riving og gjenoppbygging av uthus som tilbygg til eksisterende hytte på eiendommen gnr 129 bnr 15 i Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat innvilges. Tilbygget er på 15 m² og inntil 30 % av eksisterende bygnings grunnflate, og vurderes som et mindre tilbygg i tråd med gjeldende retningslinjer i forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Vilkår for tillatelsen:

- *Tiltaket utføres slik det er beskrevet i søknaden.*

**Forvaltningsstyret for
Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat**

- *Bygningsrester og materialer som ikke egner seg for gjenbruk eller ved skal transporteres ut av verneområdet når arbeidet er avsluttet.*
- *Tiltakshaver har ansvar for at tiltaket utføres i tråd med plan- og bygningslovens bestemmelser med tilhørende forskrifter, kommuneplanens arealdel, reguleringsplan og tillatelser. Tiltaket må heller ikke komme i strid med annet regelverk.*

Søknaden er behandlet med hjemmel i verneforskrift for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat § 5 punkt 1 og naturmangfoldloven § 48.

Sak 9/2018 Årsmelding Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat 2017

Fakta

Årsmelding for 2017 legges fram for godkjenning.

Årsmeldingen viser kort hvordan organiseringen og forvaltningen av Trillemarka-Rollagsfjell er lagt opp, med oversikt over tiltak og aktiviteter som er gjennomført i 2017.

Vurdering

Forslag til årsmelding vurderes i møtet.

Vedlegg

Årsmelding Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat 2017

Behandling

Dag Lislien foreslo følgende tilleggsformulering angående politistillingen under kap 2.4: *«Politistillingen som er opprettet for verneområdet har ikke vært besatt de siste to årene. Både kommunene og forvaltningen har gjort skriftlige henvendelser til politimester og politidirektør. Når årsmeldingen skrives er denne politiressursen fortsatt ikke tilgjengelig for forvaltningen i verneområdet.»*

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Forvaltningsstyrets vedtak

Forvaltningsstyret vedtar årsmelding for 2017 med endringer som ble foreslått i møtet.